

ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการบังคับใช้ พระราชกำหนดการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Public Opinion on The Enforcement Decree of Emergency on Public Administration in Emergency Situation, B.E. 2548 in The Southern Border Provinces of Thailand

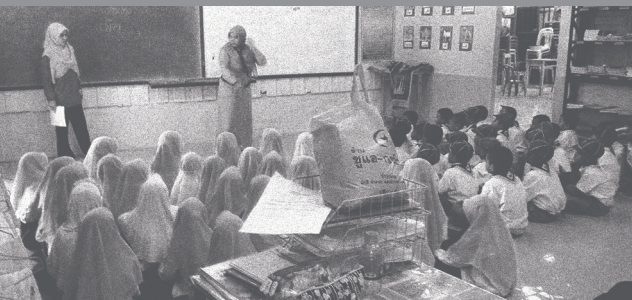
สุทธิพร บุญมาก¹ เมธี ดิษฐ์สวัสดิ์²
ณฐพงษ์ จิตนิรัตน์³ และจำนงค์ แรกพินิจ⁴
Suttiporn Bunmak¹, Methi Deesawas²,
Nathapong Chitniratna³ and Chamnong Raekphinit⁴

¹ ผศ.ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

² อ.ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

³ รศ.ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

⁴ ผศ., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

บทคัดย่อ

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน พ.ร.ก. ฉบับนี้เป็นกฎหมายลักษณะพิเศษ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวม 619 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและอนุมาน ประกอบกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกรณีศึกษาจากเจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา รวม 30 คน เพื่อให้ทราบถึงปรากฏการณ์ที่ลุ่มลึกและขยายความเข้าใจต่อข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัย พบว่า พ.ร.ก. ฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อจัดการสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชาชนไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ในพื้นที่และไม่แน่ใจต่อสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ หากมีการประกาศยกเลิกการบังคับใช้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผลการวิจัย มี 2 กรณี คือ การประกาศ “ขยายระยะเวลาประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่” และประกาศการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ การประกาศ “ยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่” ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำสำคัญ : พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ความคิดเห็น ผลกระทบ จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

Decree of Emergency on public administration in emergency situation B.E. 2548 has been enforced since 2548 in the Southern border provinces of Thailand. This decree is the special law. The public opinion on this enforcement is necessary most. This research approach used quantitative data from 619 samples from Pattani, Yala and Naratiwas. The 619 samples were selected by multi-stage random sampling technique. Data from those samples were analyzed by inferential and descriptive statistics. Beside, the qualitative data from the civil societies and government officers had used for comprehension the quantitative data. The research results point that this decree has used for public administration but the people disagree with the enforcement. Moreover the people feel hesitatingly if the decree is unenforced. The research proposition suggests that there are two policy recommendations; the expansion of enforcement period and the declaration of termination of enforcing this decree in the Southern border provinces of Thailand.

Keyword : Decree of Emergency B.E.2548, Public Opinion, Effects, The Southern Border Provinces

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หวนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง จากเหตุการณ์ปล้นปืนจากค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส และการลอบเผาโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาสพร้อมกัน 20 แห่ง เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ปัญหาความรุนแรงในครั้งนั้น มีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรง ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินต่อประชาชนและระบบเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ [1-3] ดังนั้น รัฐบาลจึงประกาศใช้กฎหมายเพื่อการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน คือ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก. ฉุกเฉิน) พ.ศ. 2548 ในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2548

ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม 2548 รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในการรักษาความสงบและแก้ไขปัญหสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลประกาศการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทั้งสามจังหวัด ในทุก ๆ 3 เดือน ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (ณ วันที่ 19 ธันวาคม 2556 ซึ่งเป็นช่วงเวลาการเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม) เป็นระยะเวลากว่า 8 ปี ที่รัฐมุ่งมั่นรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัย และรักษาสีทิวภาพของประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ดวงรัตน์ เล่าที่ตลพษ์ภุรี [1] และ จุฑารัตน์ เอื้ออำนาย และคณะ [2] กล่าวว่า พ.ร.ก. ฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มอำนาจให้พนักงานแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ แต่การสิทธิเสรีภาพของประชาชนนอกจากนี้ยังขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประชาชนในพื้นที่

พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติอย่างหนึ่งที่มีการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อแก้ไขปัญหความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้มีการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นเวลาหลายปี แต่ยังไม่มีการสอบถามความคิดเห็นประชาชนซึ่งตามหลักของการบังคับใช้กฎหมายความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างมาก จึงนำมาสู่ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ภายใต้คำถามการวิจัยที่ว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความคิดเห็นต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร และที่สำคัญคือ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้อย่างไร และประชาชนเหล่านี้ได้รับผลกระทบ

จากการบังคับใช้กฎหมาย ฉบับนี้อย่างไร จากคำถามการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งหวังว่าผลการวิจัยนี้จะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบกัน โดยระเบียบวิธีวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1.) *การกำหนดประชากร* ในการวิจัย ประชากรการวิจัย คือ กลุ่มเป้าหมายของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี (จำนวน 663,485 คน) จังหวัดยะลา (จำนวน 493,767 คน) และจังหวัดนราธิวาส (จำนวน 747,372 คน) รวมประชากรทั้งสามจังหวัด จำนวน 1,904,624 คน

2.) *การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง* ในการวิจัยมีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดและสูตรของ Taro Yamane เมื่อแทนค่าสูตรแล้ว พบว่า ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 คน แต่ในการวิจัยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 619 คน

3.) *การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง* การสุ่มตัวอย่างประชาชนในแต่ละจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งชั้นภูมิระดับจังหวัด (Stratification) เพื่อเลือกตัวอย่างจากประชากรตามสัดส่วนที่กำหนดเท่ากันในพื้นที่เดียวกันและมีความแตกต่างระหว่างชั้นภูมิ โดยแบ่งเป็นจังหวัด ทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา จังหวัดละไม่น้อยกว่า 200 คน ตัวอย่างที่เก็บได้จริง จำนวน 619 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งชั้นภูมิระดับอำเภอที่กลุ่มเป้าหมายเป็น คือ 2.1) สุ่มเลือกในอำเภอเมือง สุ่มเลือกตัวอย่างจากอำเภอเมือง จำนวน 100 คน 2.2) สุ่มเลือกอำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบรุนแรงมากที่สุดที่ไม่ใช่อำเภอเมืองในแต่ละจังหวัด จำนวน 50 คน จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อำเภอยะรัง จังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังสตา จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอระแงะ และ 2.3) สุ่มเลือกอำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบรุนแรงเบาบาง ที่ไม่ใช่อำเภอเมืองในแต่ละจังหวัด จำนวน 50 คน จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อำเภอไม้แก่น จังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอกาบัง จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอสุคีริน

ขั้นที่ 3 แบ่งชั้นภูมิระดับตำบล ได้แก่ 3.1) อำเภอเมือง สุ่มเลือกเขตเทศบาลเมือง ปัตตานี เทศบาลเมืองยะลา และเทศบาลเมืองนราธิวาส จำนวนเทศบาลละ 100 คน รวม 300 คน 3.2) อำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบรุนแรงมาก สุ่มเลือกตำบลนอกเขตเทศบาลตำบลในแต่ละอำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบรุนแรงมาก จำนวน 2 องค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 25 คน รวม 150 คน ใน 6 ตำบล และ 3.3) อำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบรุนแรงเบาบาง สุ่มเลือกตำบลนอกเขตเทศบาลตำบลในแต่ละอำเภอที่มีสถานการณ์ความไม่สงบเบาบาง ที่ไม่ใช่อำเภอเมืองในแต่ละจังหวัด จำนวน 2 องค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 25 คน รวม 150 คน ใน 6 ตำบล

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นคนไทยเชื้อสายมลายู และเมื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่ตอบกลับมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ตลอดจนโดยบรรณาธิกรณข้อมูล ก่อนลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยสถิติพรรณนา และอนุมาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการกับภาคประชาสังคม และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากหน่วยงานในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่รับทราบว่าตนเองอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำนวน 516 คน (ร้อยละ 85.7) ไม่ทราบจำนวน 86 คน (ร้อยละ 14.3) โดยเมื่อเปรียบเทียบเขตเมืองและชนบท พบว่า ประชาชนจากทั้งสองลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่รับทราบว่ามี การบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้มาจากโทรทัศน์ เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 51.1) รองลงมา ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 16.8) และเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 11.5) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองและชนบท พบว่า ประชาชนในเขตเมืองรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากโทรทัศน์ เป็นอันดับที่ 1 (ร้อยละ 62.4) อันดับที่ 2 ได้แก่ เพื่อนบ้าน (ร้อยละ 13.8) และอันดับที่ 3 ได้แก่ ผู้นำศาสนา (ร้อยละ 7.1) สำหรับประชาชนในเขตชนบทรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาจากโทรทัศน์ เป็นอันดับที่ 1 (ร้อยละ 39.5) อันดับที่ 2 ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 28.6) และอันดับที่ 3 ได้แก่ ผู้นำศาสนา (ร้อยละ 12.0) ขณะที่แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากแหล่งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสามแหล่งข้างต้นมีน้อย

ประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบทรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากโทรทัศน์เป็นอันดับหนึ่งเหมือนกัน แต่สัดส่วนแตกต่างกัน โดยประชาชนในเขตเมือง 2 ใน 3 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากโทรทัศน์ ส่วนประชาชนในเขตชนบทมีเพียง 1 ใน 3 ของประชาชนที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่น่าสนใจ คือ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประชาชนในเขตชนบทมากถึง 1 ใน 3 ของประชาชนทั้งหมด

แม้ว่า พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มีการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน แต่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ที่บังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเขตเมืองและชนบท พบว่าประชาชน 2 ใน 3 ทั้งในเขตเมืองและชนบทมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ขณะที่ประชาชน 1 ใน 5 ทั้งในเขตเมืองและชนบทมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนตอบ**ถูกต้องมากกว่าครึ่งหนึ่ง** มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ คนในครอบครัวสามารถขอเข้าพบผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในระหว่างการควบคุมตัวได้ จำนวน 534 คน (ร้อยละ 86.3) รองลงมาคือ ผู้เสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบสามารถเรียกร้องค่าทดแทนจากรัฐได้ จำนวน 519 คน (ร้อยละ 83.8) และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย หากพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวกระทำโดยไม่ทุจริต จำนวน 452 คน (ร้อยละ 73.0) ในระหว่างการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ล่อลวงเพื่อป้องกันการหลบหนีได้ จำนวน 384 คน (ร้อยละ 62.0) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยไว้ในค่ายทหารที่มีศูนย์เสริมสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น จำนวน 379 คน (ร้อยละ 61.2) เจ้าหน้าที่ปกครอง (ได้แก่ นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน) มีอำนาจในการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยแต่ต้องร้องขอต่อศาล จำนวน 377 คน (ร้อยละ 60.9) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยได้ โดยไม่มีระยะเวลาจำกัดจำนวน 339 คน (ร้อยละ 54.8) พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถกระทำการใด ๆ ได้โดยไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา จำนวน 327 คน (ร้อยละ 52.8) ตามลำดับ

ในขณะที่ข้อที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้อง คือ **ตอบผิดมากกว่าครึ่งหนึ่ง** มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ทหารมีอำนาจในการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยทันทีในกรณีการบังคับใช้ จำนวน 498 คน (ร้อยละ 80.5) รองลงมาคือ ในระหว่างการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สามารถออกจากที่พักอาศัยในเวลาที่กำหนด จำนวน 435 คน (ร้อยละ 70.3) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการปิดล้อมตรวจค้นบ้านเรือนประชาชนได้ ทุกเวลาและทุกกรณี จำนวน 413 คน (ร้อยละ 66.7) การบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถบังคับใช้ได้ โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาจนกว่าจะประกาศยกเลิก จำนวน 215 คน (ร้อยละ 34.7) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจเพียงผู้เดียวในการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำนวน 386 คน (ร้อยละ 62.4) ในระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ห้ามรวมตัวเพื่อพูดคุยทางการเมือง จำนวน 348 คน (ร้อยละ 56.2) พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 บัญญัติขึ้นเพื่อใช้เฉพาะสถานการณ์ความรุนแรงของจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น จำนวน 349 (ร้อยละ 56.4) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำแนกตามเขตเมืองและชนบท พบว่า ประชาชนในเขตเมืองและชนบทมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ไม่แตกต่างกันในแต่ละประเด็น มีเพียง 2 ประเด็น

ที่ประชาชนในเขตเมืองและชนบทมีความรู้ความเข้าใจต่างกัน ในการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ให้ถือเป็นความลับของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมตัวเท่านั้น เนื่องจากประชาชนในเขตเมืองประมาณครึ่งหนึ่งตอบถูก (ร้อยละ 53.9) แต่ประชาชนในเขตชนบทมากกว่าครึ่งตอบผิด (ร้อยละ 62.1) และประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถกระทำการใดๆ ได้โดยไม่ต้องรับผิดทางอาญาที่ประชาชนในเขตเมืองประมาณครึ่งหนึ่งตอบถูก (ร้อยละ 57.8) แต่ประชาชนในเขตชนบทประมาณครึ่งหนึ่งตอบผิด (ร้อยละ 52.1)

2) ผลการศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกผลกระทบออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา 2) ผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ระดับค่าเฉลี่ยของผลกระทบการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บางประเด็น ดังนี้

2.1) ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับของผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับผลกระทบในประเด็นความสะดวกในการประกอบอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง

2.2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับของผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยรวมมีการเปลี่ยนจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประชาชนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจในประเด็นรายได้จากการประกอบอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลางในระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3) ผลกระทบทางจิตวิทยา ก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับของผลกระทบทางจิตวิทยาโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับผลกระทบทางจิตวิทยา เกือบทุกประเด็นมีการเปลี่ยนแปลงจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง ยกเว้นประเด็นเดียวที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับ คือ ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ที่ยังคงอยู่ในระดับน้อยทั้งก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบผลกระทบของการบังคับใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

3.1) ผลการเปรียบเทียบ ผลกระทบก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบโดยรวม ก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามผลกระทบรายด้าน พบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

3.2) ผลการเปรียบเทียบ ผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามคุณลักษณะของประชาชน ด้วยการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และ F-test จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 พบว่า อายุ และระดับความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทั้งผลกระทบโดยรวม และผลกระทบรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา อย่างไรก็ตาม การมีที่ดินทำกิน และการมีที่อยู่อาศัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทั้งผลกระทบโดยรวม และทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา (ดังตารางที่ 1)

3.3) ผลการเปรียบเทียบ ผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามคุณลักษณะของประชาชน ด้วยการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และ F-test จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 พบว่า อาชีพและภูมิลำเนาปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งผลกระทบโดยรวม และผลกระทบรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ในขณะที่การมีที่ดินทำกินในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทั้งผลกระทบโดยรวม และทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปผลการเปรียบเทียบผลกระทบก่อนและระหว่างการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

ผลกระทบ	จำแนกตามคุณลักษณะของประชาชน										
	เขต ท้องที่	เพศ	ศาสนา	ที่ดิน ทำกิน	ที่อยู่ อาศัย	การ ศึกษา	อาชีพ	อายุ	ภูมิลำเนา เดิม	ภูมิลำเนา ปัจจุบัน	ระดับ ความรู้
1. ผลกระทบก่อน การบังคับใช้											
1.1 ผลกระทบทางสังคม และวัฒนธรรม	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2 ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	-	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓
1.3 ผลกระทบทาง จิตวิทยา	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓
1.4 ผลกระทบโดยรวม	-	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓
2. ผลกระทบระหว่าง การบังคับใช้											
2.1 ผลกระทบทางสังคม และวัฒนธรรม	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓		✓	✓
2.2 ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	-	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓
2.3 ผลกระทบทาง จิตวิทยา	-	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	
2.4 ผลกระทบโดยรวม	-	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีผลกระทบก่อนและระหว่างการบังคับใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการทดสอบสมมติฐาน โดย t-test และ F-test จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบผลกระทบก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ตัวแปรมีความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในการทดสอบการเปรียบเทียบ ผลกระทบของการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่า คุณลักษณะเกี่ยวกับอาชีพและภูมิลำเนาปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นกับผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยประชาชนที่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและค้าขายได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และประชาชนในจังหวัดปัตตานีและยะลาได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากกว่าประชาชนในจังหวัดนราธิวาส ส่วนคุณลักษณะเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และอาชีพ ประชาชนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเองได้รับผลกระทบทางจิตวิทยามากกว่าประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและอาชีพค้าขายได้รับผลกระทบทางจิตวิทยามากกว่าอาชีพอื่น ๆ

2. ตัวแปรมีความสัมพันธ์ลดลงในการทดสอบการเปรียบเทียบผลกระทบการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ช่วงอายุมีความสัมพันธ์กับผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งผลกระทบโดยรวม และทั้ง 3 ด้าน ในขณะที่ ช่วงอายุกลับไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในผลกระทบโดยรวม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางจิตวิทยา แต่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบทางสังคมเพียงด้านเดียว ประชาชนช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ได้รับผลกระทบทางสังคมมากกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ นอกจากนี้ ระดับความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับผลกระทบก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งผลกระทบโดยรวม และทั้ง 3 ด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบทางจิตวิทยาระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. การนับถือศาสนา จากการเปรียบเทียบผลกระทบของการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามมีความแตกต่างกันในผลกระทบทางจิตวิทยาเพียงด้านเดียวทั้งก่อนและระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยผลกระทบ พบว่า ผลกระทบทางจิตวิทยา ก่อนการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ ในทางกลับกัน ผลกระทบทางจิตวิทยาระหว่างการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธกลับมีค่าเฉลี่ยผลกระทบทางจิตวิทยาสูงกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

4) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 311 คน (ร้อยละ 50.2) รองลงมาคือ เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 186 คน (ร้อยละ 30.0) ในขณะที่มีผู้ที่ไม่แน่ใจ จำนวน 89 คน (ร้อยละ 14.4)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเขตเมืองและชนบท พบว่า ประชาชนในเขตเมืองและชนบทมีความคิดเห็นต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในสัดส่วนที่ไม่ต่างกัน โดยประชาชนในเขตเมืองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 164 คน (ร้อยละ 53.2) และประชาชนในเขตชนบทส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 147 คน (ร้อยละ 47.3)

ทั้งนี้ ประชาชนยังไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร ถ้ามีการประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินที่ร้ายแรงในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ทำให้ไม่มีการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 215 คน (ร้อยละ 34.7) รองลงมาคือ สถานการณ์มีความสงบเรียบร้อยดีขึ้นกว่าเดิม จำนวน 191 คน (ร้อยละ 30.9) และสถานการณ์เหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง จำนวน 126 คน (ร้อยละ 20.4) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกตามเขตเมืองและชนบท พบว่า ประชาชนในเขตเมืองและชนบทยังคงไม่แน่ใจว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร ถ้ามีการประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินที่ร้ายแรง ในพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้ และไม่มีการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อทำการจำแนกความคิดเห็นของประชาชนระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กับสถานการณ์ความรุนแรงในอนาคตภายหลังการยกเลิกการบังคับใช้ พ.ร.ก.อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประชาชน 1 ใน 3 ที่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นอย่างไรในอนาคต ถ้ามีการยกเลิกการบังคับใช้ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งก็คิดว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม อย่างไรก็ตาม ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประมาณครึ่งหนึ่งมีความคิดว่าจะมีความสงบเรียบร้อยขึ้น ถ้ามีการยกเลิกการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่ประชาชนมากกว่าครึ่งหนึ่งที่ไม่แน่ใจว่าควรมีการบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ เพราะยังมีความไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นอย่างไร

การอภิปรายผล

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) เป็นหน่วยงานทหารที่มีบทบาทหน้าที่การป้องกันและการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส รวมทั้ง 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในพื้นที่ และเหตุการณ์รุนแรงนั้นอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี ยกเว้นอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 โดยแม่ทัพภาค 4 ได้ออกคำสั่งของกองทัพบก 4 ที่ 138/2554 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 และ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งกอ.รมน. ภาค 4 สน. เป็นหน่วยงานพิเศษตามมาตรา 7 วรรคห้า มีแม่ทัพภาค 4 เป็นผู้บัญชาการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ได้ออกคำสั่งให้กอ.รมน. ภาค 4 สน. เป็นหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม และ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 โดยกอ.รมน. ภาค 4 สน. อาศัยการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกที่นำผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้าสู่

กระบวนการ และตามด้วย พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในการดำเนินการต่อผู้ต้องสงสัยที่เป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงอยู่ในสภาพความรุนแรง และมีความไม่แน่นอนตลอดเวลา จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลใช้อำนาจในการประกาศขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี เพื่อใช้มาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ควบคู่ไปกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 ดังนั้น พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของเจ้าหน้าที่พนักงานในการจัดการปัญหาความมั่นคงและความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่กฎหมายฉบับนี้เป็นเสมือนยุทธวิธีทางการเมืองของฝ่ายความมั่นคงของทหารในการมีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวบุคคลผู้ต้องสงสัย เพื่อให้เจ้าหน้าที่พนักงานสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้ต้องสงสัยและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดี และมีอำนาจในการเรียกตัวบุคคลให้มารายงานตัวหรือให้ถ้อยคำเพื่อติดตามและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลผู้ต้องสงสัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นำมาสู่ข้อค้นพบและการอภิปรายผล ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนในพื้นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในข้อบังคับในบางมาตรา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยประเมินผลกระทบของ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ต่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2552 ที่กล่าวว่าประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เข้าใจการที่เจ้าหน้าที่บังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายที่เจ้าหน้าที่บังคับใช้ในพื้นที่ และประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจในบางมาตราข้อบังคับของ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ไม่ถูกต้อง [4] ถึงแม้ว่างานวิจัยดังกล่าวจะเก็บข้อมูลในห้วงเวลา พ.ศ. 2552 แต่ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังคงชี้ชัดให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในบางประเด็นของ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ การไม่มีความรู้ความเข้าใจอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจ ความหวาดระแวง และความเพิกเฉยกับการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ

กอ.รมน. ภาค 4 สน. ที่เป็นหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่อย่างทั่วถึง การไม่มีความรู้ความเข้าใจมีผลกระทบต่อจิตวิทยาของประชาชนว่าถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพภายใต้การบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

2) ผลกระทบของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาระดับค่าเฉลี่ยของผลกระทบการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น พบว่า การบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม และผลกระทบรายได้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยประเมินผลกระทบของ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ต่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน พ.ศ. 2552 ที่เคยค้นพบว่าประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน [4] ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ยังคงยืนยันให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลกระทบจากการประกาศบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) การเปรียบเทียบผลกระทบของการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นข้าราชการและอาชีพค้าขายได้รับผลกระทบมากกว่าอาชีพอื่น ๆ อาจเนื่องจากข้าราชการหรือพนักงานของรัฐเป็นกลุ่มเสี่ยงในสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับ ข้อมูลของศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศวชต.) พบว่า สถิติเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมีการกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองและชนเมืองส่งผลให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว มีความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ทำให้ได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงกลุ่มเสี่ยง คือ ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ได้รับผลกระทบมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนราธิวาสได้รับผลกระทบน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลานั้น อาจเนื่องจาก

จังหวัดนราธิวาสมีสถิติการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบน้อยกว่าจังหวัดปัตตานีและยะลา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของศวชต. ที่พบว่า จังหวัดปัตตานียังคงมีสถิติเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ประชาชนกระจุยตัวอยู่ในเขตเมืองและชานเมืองส่งผลให้ได้รับผลกระทบมากกว่าประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ

4) การบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอำนาจของฝ่ายบริหารที่สามารถทำได้ และมีความจำเป็นที่ฝ่ายบริหารต้องมีอำนาจดังกล่าวเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่เมื่อพิจารณาถึงผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.2) ไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเพียงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.0) ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่การศึกษาวิจัยประเมินผลกระทบของ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ต่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2552 พบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลจะขยายการประกาศใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 (ร้อยละ 55.4) สำหรับประชาชนที่เหลือ (ร้อยละ 44.5) ไม่เห็นด้วยกับการขยายการประกาศใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 [4] ซึ่งเก็บข้อมูลในห้วงการขยายระยะเวลาการประกาศใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ระหว่างวันที่ 20 เมษายน 2552 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2552 ในขณะที่ การสำรวจโพลล์ของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ ใน พ.ศ. 2548 [5] ซึ่งเป็นปีแรกของการออกกฎหมาย ใน พ.ศ. 2548 พบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 86.3) เห็นด้วยกับการออก พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 มาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้อาจจะกล่าวได้ว่า ผลการศึกษาวิจัยทั้ง 3 มีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันของผลการศึกษาอาจเกิดจากการศึกษาอยู่ในห้วงเวลาของการออกกฎหมาย พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 และการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 โดยที่ประชาชนมีความคาดหวังให้กฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการรักษาความสงบและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 ที่มีการออกกฎหมายนี้และประกาศบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลากว่า 8 ปีแล้วประชาชนไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่กับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. อุกฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ตามที่รัฐบาลมีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 แล้วมีการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จนถึงปัจจุบัน จึงทำให้มีการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว กฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อจัดการสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่การบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลให้ประชาชนไม่เห็นด้วยการประกาศบังคับใช้ในครั้งนี้มีผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ในส่วนข้อเสนอแนะนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรก การประกาศขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลาเพื่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีที่สอง คือ การประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา เพื่อไม่ให้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มีผลบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรณีที่ 1 การขอขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลาเพื่อการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงยุติธรรมและรัฐบาล ควรกำหนดนโยบายการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1.1) ควรสร้างกลไกในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ผ่านบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2) ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ให้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง ทั้งในแง่ตัวบทกฎหมาย และแนวทางในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ก่อเหตุรุนแรง หรือผู้ต้องสงสัยของ กอ.รมน. ภาค 4 สน. ที่เป็นหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

กรณีที่ 2 การประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ในกรณีประกาศในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง รัฐไม่ควรประกาศฝ่ายเดียวซึ่งอาจจะไม่ได้ผล แต่ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกาศยกเลิกแล้ว รัฐบาลควรมีกฎหมายอื่นมาทดแทนในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ รัฐบาลมีกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ ได้แก่ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 อย่างไรก็ตามพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 อยู่แล้ว และรัฐบาลสามารถประกาศให้พื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ ทั้งนี้เหตุการณ์อันส่งกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อให้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ แทน พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เช่นเดียวกับในเขตพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐใกล้เคียงกับกฎหมายปกติที่ต้องอาศัยอำนาจศาลในการดำเนินการ [2] ซึ่งภาคประชาชนให้การยอมรับมากกว่า พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจะต้องมีกลไกและกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงเหตุผลความจำเป็น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ในพื้นที่ก่อนการประกาศบังคับใช้แทน พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

คำขอขอบคุณ

บทความชิ้นนี้จากงานวิจัยเรื่องการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้รับการสนับสนุนทุนจากส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ชายแดนภาคใต้ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

- [1] ดวงรัตน์ เล้าหัดตพงษ์ภูริ. (2548). “พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548: ผลกระทบต่อสังคมไทย”, รัฐศาสตร์. 53(11), 1-5.
- [2] จุฑารัตน์ เอื้ออำนาย และคณะ. (2549). การประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้: ความสำเร็จ ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- [3] ชมพูนุท ศรีพงษ์. (2556). “พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ดีในการจัดการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของอาสาสมัครทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 กองทัพไทย”, วารสารปาริชาติ. 27 (พิเศษ), 146-163.
- [4] สถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้. (2552). การศึกษาวิจัยประเมินผลกระทบของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ต่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2552. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [5] สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. (2548). การใช้ พ.ร. ก. ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในสายตาประชาชน: กรณีศึกษาประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.